

noviny pre občanov a priateľov obce Pravenec

Pravenčan/ka

SEPTEMBER 2021 - Číslo 3 - ROČNÍK XIV. - trojmesačník

*„Kolkó ráz v noci májovej hľadeli do mesiaca,
no máj im málo šťastia dal a krátke bolo leto.
Len jeseň, tá vie o všetkom, a jeseň nepovie to.“*

Miroslav Válek: Jesenná láska

September, dúfam, nezatvorí dvere jeseni, a my si užijeme dni plné žiarivých farieb, prechádzok lesom, zberom lesných plodov a pavučín babieho leta. Zlatá jeseň je čarovné obdobie plné dozrievajúcich plodov, ale aj zmien počasia. Prichádza pomaly so svojim chladným počasím, rannými hmlami, tmavou oblohou, naznačujúcou upršaný deň. V jeseni sa ukáže aj všetko úsilie ľudí, ktorí od jari pilne pracovali na svojich políčkach. Príroda chce odpočívať po tom, čo ľuďom všetko dala. Svojská atmosféra hrajúca všetkými zemitými farbami, šušťavé lístie pod nohami, poteší oči aj dušu.

*Zhora a či oddola
prišiel rozkaz do dvora,
či sa páči, či sa nie,
že sa začne učenie.
Zavčas rána, za zory,
všetky deti do školy!*

Ludmila Podjavorinská: Do školy

Žiaci 2. septembra nastúpili do škôl. Verím, že školský rok 2021/2022 bude plnohodnotnejší ako za posledné dva roky.

Zhlboka sa nadýchnite vôň jesene. Jeseň bude končiť a pred nami je chladná zima, ktorú opäť vystrieda rozkvet života.

Mgr. Jolana Majzlanová

Tradičné stretnutie dedín

V sobotu 18.09. sa v Nítrijskom Pravne, tak ako každý rok, stretli okolité dediny, aby nám ponúkli všakovaké kulinárske dobroty. A veru, tí čo prišli, nebanovali, bolo síce potrebné vystáť aj rad, ale tie chute...všetko bolo na jednotku. Atmosféra tu býva nabitá energiou hudobných vystúpení, ľudia sa tu stretnú, porozprávajú a čo je hlavné, všetci sa usmievajú a majú dobrú náladu...a plné brušká....Tento rok sme mohli ochutnať toto (viď foto.) Milí návštevníci o rok opäť dovidenia, organizátori vás opäť radi privítajú.

Jolana Bobocká

Kalendár vývozu odpadu z PET, VKM (tetrapak), kovov

Zo života obce

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Od posledného vydania našich obecných novín sa zasadnutie obecného zastupiteľstva uskutočnilo jedenkrát, a to 12.8.2021.

Na tomto zasadnutí prijalo obecné zastupiteľstvo uznesenia, ktorými:

a) zobralo na vedomie:

- správu starostu obce o plnení uznesení z predchádzajúcich zasadnutí obecného zastupiteľstva a správu o činnosti obce, v ktorej starosta obce podal nasledovné informácie:

* odkúpenie a prenájom pozemku pod bufetom a prístreškom na futbalovom ihrisku

Dňa 23.7.2021 bolo obci oznámené príslušným zamestnancom SVP, š.p., že podľa usmernenia Ministerstva životného prostredia SR, všetky nelegálne stavby majú byť odstránené, čím bol zmietnutý niekoľkoročný proces legalizácie uvedenej stavby na futbalovom ihrisku. Po početných komunikáciách s vodohospodárskym podnikom nakoniec SVP, š.p., predložil ministerstvu návrh zmluvy na prenájom pozemkov pod uvedenými stavbami, pričom bude závisieť od ministerstva, či zmluvu podpíše.

* majetkovo-právne usporiadanie starého a nového koryta Lihotského potoka na vybranom úseku formou zámeny pozemkov

Zameranie nového koryta vodného toku za účasti zamestnanca SVP, š.p. bolo uskutočnené, po dodaní geometrického plánu obec začne zámenný proces pozemkov pod novým a pôvodným korytom vodného toku.

* rekonštrukcia Domu smútku v časti Dedina

Na kontrolnom dni dňa 9.8.2021 boli zistené nedostatky, na odstránení ktorých sa aktuálne pracuje; ukončenie stavby predĺžujú dlhé dodacie doby materiálu.

* nábytok do domu smútku

Opakovane sa uskutočnil prieskum trhu na výber zhotoviteľa nábytku do domu smútku, pričom s úspešným uchádzačom bola podpísaná zmluva a predpokladaný termín dodania je do 3 mesiacov od podpisu zmluvy a teda do 23.10.2021.

* nakladanie s vyseparovaným odpadom v obci

Na základe mnohých rokovaní došlo k zmene na strane zberovej spoločnosti, ktorá bude v obci minimálne do konca roka 2021 vykonávať zber triedených zložiek komunálnych odpadov, ide o spoločnosť Hater - Handlová, spol. s r.o.

* parkovisko pri cintoríne v časti Kolónia

bola podaná žiadosť o stavebné povolenie

* parkovisko pred bývalým Tatra nábytkom

v zmysle požiadaviek SSC, a.s. bola dopracovaná PD a bola opätovne predložená na vyjadrenie SSC

* oprava miestnej komunikácie v časti Kolónia, smerom k bývalému riaditeľstvu Tatra nábytku

prebieha prieskum trhu na zhotoviteľa projektovej dokumentácie

- rozpočtové opatrenie č. 6/2021 v kompetencii starostu obce, ktorým sa mení rozpočet obce na rok 2021

- návrh na financovanie kúpy areálu bývalého SOU nábytkárskeho z úverových zdrojov vo výške 200.000 eur

b) schválilo:

- predaj pozemku parc. č. 1248/103, k.ú. Pravenec, o výmere 35 m², za cenu 335 eur, pre žiadateľa Marián Krč

- prenájom časti pozemku parc. č. 1768, k.ú. Pravenec, o výmere 30 m², za cenu 0,33 eur/m²/rok, pre žiadateľa Milan Bolfík

- prenájom časti pozemku parc. č. 948/3, k.ú. Pravenec, o výmere 167 m², za cenu 1,15 eur/m²/rok, pre žiadateľa Maroš Svoreň

c) postúpilo:

na prejednanie do komisie pre územné plánovanie, stavebný poriadok a životné prostredie:

* žiadosť o prenájom časti pozemku parc. č. 222, k.ú. Pravenec

* žiadosť o odkúpenie nehnuteľností – pozemok parc. č. 914/4 a 914/3, k.ú. Pravenec

d) uložilo

komisii pre financie a správu majetku vyhodnotiť úverové ponuky v súvislosti s odkúpením areálu bývalého SOU nábytkárskeho a vybrať najvýhodnejšiu úverovú ponuku z hľadiska celkových nákladov na poskytnutie úveru.

Ing. Róbert Mikulášik
starosta obce

Odchyt túlavých zvierat v našej obci

Od 31.10.2019 je účinná novela zákona o veterinárnej starostlivosti. V súlade s touto novelou sa sprísnilo pre obec povinnosti pri odchYTE túlavých zvierat. Ako vyplýva zo zákona obec je povinná zabezpečiť odchyt túlavých zvierat na území obce a ich umiestnenie do karanténnej stanice alebo útulku pre zvieratá prostredníctvom osoby schválenej na odchyt túlavých zvierat, ktorou je fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba, ktorej bolo vydané rozhodnutie o schválení na odchyt túlavých zvierat. Ak obec nie je osobou schválenou na odchyt túlavých zvierat, je povinná uzavrieť zmluvu o odchYTE túlavých zvierat s osobou schválenou na odchyt túlavých zvierat.

Počas roka 2020 obec hľadala riešenie ako si splniť zákonnú povinnosť. Ku spolupráci s dvomi obcami z okresu, ktoré sa sprvoti podujali zabezpečovať odchyt túlavých zvierat aj pre iné obce, však nakoniec nedošlo, a obec hľadala iné riešenia, ako zabezpečiť odchyt túlavých zvierat. Splnenie uvedenej povinnosti vo vlastnej réžii obce bolo pritom značne náročné a keďže spočívalo nielen vo výškolení osoby, ale aj vo vybudovaní karanténnej stanice, v zabezpečení automobilu určeného na prevoz zvierat, v zazmluvnení veterinára a v iných administratívnych povinnostiach nasledujúcich po odchYTE túlavého zvierata, obec prijala rozhodnutie splniť si predmetnú zákonnú povinnosť na základe zmluvného vzťahu s osobou oprávnenou na odchyt túlavých zvierat, majúcou k dispozícii karanténnu stanicu alebo útulok a technické zázemie pre poskytovanie služby.

Obec Pravenec uzatvorila zmluvu so spoločnosťou Defense Pro, s.r.o. Ide o odplatnú službu, pričom uvedená spoločnosť si za poskytovanie služieb spojených s odchYTOM túlavých zvierat a ich následným manipulovaním bude účtovať jednak mesačný paušálny poplatok a jednak reálne náklady vynaložené na odchYTenie túlavého zvierata. Keďže sa náklady na odchYT túlavého zvierata môžu vyšplhať aj na sumu 200 eur a viac, obec si uvedené náklady bude vymáhať od konkrétneho majiteľa zvierata.

Upozorňujeme preto všetkých majiteľov a držiteľov zvierat, ale hlavne majiteľov a držiteľov psov, aby prijali opatrenia zamedzujúce ich voľnému pohybu a uchádzaniu z chovného priestoru (dvora). Akonáhle obec obdrží oznámenie o voľnom pohybe zvierata a spustí proces jeho odchYTU, všetky náklady až do okamihu ukončenia tohto procesu bude znášať jeho majiteľ.

Ing. Róbert Mikulášik
starosta obce

Separovanie odpadu v obci

Na základe informácií od zberovej spoločnosti, ktorá vykonáva zber a likvidáciu zmesového komunálneho odpadu v našej obci, musíme konštatovať, že stále neseparujeme tak, ako by sme mali, a v zberných nádobách na zmesový komunálny odpad, a to hlavne v 1100 litrových kontajneroch pri bytových domoch, sa stále nachádza veľké množstvo odpadov, ktoré sa zbierajú oddelene. Vo väčšine prípadov sa jedná o našu ľahostajnosť, v ojedinelých o nevedomosti, čo všetko do triedeného odpadu môžeme dať.

Aby sme odstránili tú druhú príčinu, prinášame prehľad odpadov zbieraných oddelene, ktoré nepatria do nádoby na zmesový komunálny odpad.

1. PAPIER A OBALY Z PAPIERA – modré 1100 litrové kontajner resp. označené štítkom príslušnej farby

do kontajnerov patria: papierové obaly, škatule, kartóny, noviny, časopisy, kancelársky papier, reklamné letáky a pod.

do kontajnerov nepatria: mokrý, mastný alebo znečistený papier, asfaltový a dechtový papier, použité plienky a hygienické potreby

Papier je možné aj vymieňať za papierové hygienické potreby prostredníctvom zazmluvnených spoločností.

V časti Dedina sú kontajner umiestnené pri obecnom dome a v časti Kolónia za predajňou COOP Jednota.

2. PLASTY A OBALY Z PLASTOV – vrecia a 1100 litrové kontajner žltej farby

do kontajnerov a vriec patria:

- PET fľaše – plastové fľaše od minerálnych a stolových vôd, rôznych nápojov, sirupov. **Fľaše je potrebné pre zníženie ich objemu postláčať a uzavrieť.** PET fľaše môžu obsahovať papierové alebo plastové etikety a plastové uzávery fliaš,

- plastové obaly – obaly zo šampónov, saponátov, tekutých mydiel, destilovanej vody, náplní do ostrekovačov...

- polyetylénová fólia – fólia z viacbalenia nápojových fliaš, ochranná obalová fólia zo zakúpeného tovaru; fólia nesmie byť znečistená od olejov, mazadiel a farieb

do kontajnerov a vriec nepatria: plastové fľaše a plastové obaly znečistené od olejov, umelých hnojív a chemikálií.

Kontajner sú v oboch častiach obce umiestnené na cintorínoch. Plastové vrecia je potrebné vyložiť najneskôr v deň zberu k 1100 litrovým kontajnerom a 110 (120) litrovým smetným nádobám do 6.00 hod.

3. DROBNÉ KOVY A OBALY Z KOVOV – vrecia a 1100 litrové kontajner červenej farby, resp. označené štítkom príslušnej farby

do kontajnerov patria: kovové obaly, konzervy, alobal, nápojové plechovky, drobné kovy

do kontajnerov nepatria: elektrické komponenty, kovové obaly kombinované s iným obalom, kovy väčších rozmerov, ktoré by mohli poškodiť mechanizmus zvozovej techniky oprávnenej osoby.

V časti Dedina je kontajner umiestnený pri obecnom dome a v časti Kolónia za predajňou COOP Jednota.

4. SKLO A OBALY ZO SKLA – zelené 1100 litrové kontajner

do kontajnerov patria: obaly zo skla z nápojov, sklenené nádoby, tabuľové sklo, sklenené črepy a pod

do kontajnerov nepatria: žiarivky, ortuťové výbojky, sklo s drôtenou výstuhou, porcelán, olovené sklo, žiarovky, zrkadlá, plexisklo, sklo z obrazoviek televízorov a počítačov, rôznych prístrojov, sklo s prímiesami kovov.

V časti Dedina sú kontajner umiestnené pri obecnom dome a v časti Kolónia za predajňou COOP Jednota.

5. TETRAPAKY – vrecia a 1100 litrové kontajner žltej farby (zbierajú sa spolu s plastmi)

do kontajnerov a vriec patria: čisté stlačené nápojové kartóny od mliečnych výrobkov, džúsov a mlieka

do kontajnerov a vriec nepatria: znečistené nápojové kartóny so zvyškami potravín a nápojov.

6. ELEKTROODPAD sú elektrozariadenia, ktoré na svoju činnosť potrebujú elektrický prúd alebo elektromagnetické pole. Presný termín mobilného zberu elektroodpadu vrátane žiaroviek a svietidiel je oznamovaný prostredníctvom obecného rozhlasu, internetovej stránky obce a úradných tabúľ. Zvyčajne ide o mesiac november. V prípade neodkladného odovzdania elektroodpadu treba kontaktovať obecný úrad.

Spolu s elektroodpadom sa zbierajú aj žiarivky, svietidlá, použité prenosné batérie a akumulátory a automobilové batérie a akumulátory.

7. NEBEZPEČNÉ ODPADY

Nebezpečnými odpadmi sú obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami, olejové filtre, handry na čistenie a ochranné odevy kontaminované nebezpečnými látkami, žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť, oleje a tuky okrem jedlých olejov a tukov, farby, tlačiarenské farby, lepidlá, živice obsahujúce nebezpečné látky, batérie a akumulátory.

Zber nebezpečných odpadov sa uskutočňuje spravidla v mesiaci jún.

8. JEDLÉ OLEJE A TUKY sa zbierajú prostredníctvom zberného miesta, ktorým je betónová garáž za obecným domom. Držiteľia môžu priniesť jedlé oleje a tuky na zberné miesto každú poslednú stredu v mesiaci, v čase od 15.00 hod. do 17.00 hod. a to v plastových fľašiach s funkčným uzáverom, ktoré si držiteľia zabezpečujú samostatne, a ktoré sa občanom nevracajú.

9. VETERINÁRNE A HUMÁNNE LIEKY nespotrebované fyzickými osobami prípadne po dobe expirácie, ako aj zdravotnícky materiál, sú ich držiteľia povinní odovzdať vo verejnej lekární.

10. PNEUMATIKY

Každý konečný používateľ pneumatiky je povinný pneumatiku po tom, ako sa stala odpadovou pneumatikou, odovzdať distribútorovi pneumatík, ktorým sú všetky predajne pneumatík, a to aj bez podmienky viazania na kúpu novej pneumatiky, a všetky prevádzky, ktoré vykonávajú výmenu pneumatík. Pneumatiky nepatria do kontajnerov určených na zber veľkoobjemového odpadu.

11. BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÝ KUCHYNSKÝ ODPAD ukladajú obyvatelia v bytových domoch do zberných nádob na to určených, obyvatelia v rodinných domoch do kompostérov pridelených obcou.

12. BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÝ ODPAD ZO ZÁHRAD ukladajú obyvatelia v rodinných domoch do kompostérov pridelených obcou a na malej obecnej kompostárni v časti Dedina. Konáre z opíľovania drevín ukladajú obyvatelia v časti Dedina na malej obecnej kompostárni a v časti Kolónia na pozemku parc. č. 2814 (priestranstvo, kde sa páli vatra).

Ing. Róbert Mikulášik
starosta obce

Oslavy 77. výročia SNP

*Tie miesta
Oj, jak tie miesta prekvitajú,
vraví si biela luna.
Tisíce ruží na nich lkajú
a neutícha clivá struna.*

*Tisíce ľudí v jednom nemom šiku
stavajú sa hrdo, ticho ku pomníku.
Len matky, sestry nemajú tej sily, aby sa im oči slzou
nezrosili.*

Helena Minichová

Z dôvodu obmedzení so šírením vírusu COVID- 19 boli oslavy 77. výročia SNP sprevádzané viacerými obmedzeniami. U nás posledný augustový týždeň spôsobovalo starosti pri príprave osláv nevyspytateľné upršané počasie. 27. augusta 2021 nám napokon doprialo usporiadať plánovanú akciu, ktorá začala pri pamätníku na Mokradi básničkou Heleny Husárikovej, príhovorom starostu obce Ing. Róbertom Mikulášikom, p. Imrichom Hranaiom a kladením vencov.

Vatra horela, ohníčky tentokrát blikotali v menšom množstve, ale účasť bola kupodivu veľmi bohatá.

Za organizáciu ďakujeme ZPOZ-u, Komisii pre kultúru, šport, mládež a vzdelávanie v spolupráci s OcÚ v Pravenci. O občerstvenie sa postaral Pub u Michala, hudobný podmaz pridal Roman Barényi. Vatra nachystali naši šikovní chlapi- Mgr. Roman Mik, Ing. Marián Dvorský, Michal Hudek, Ing. Martin Kobela, Dominik Pupák, Jozef Majzlan, Michal Šujan.

Mgr. Jolana Majzlanová

Ako som stretla medveďa

Som vášnivá hubárka. To každý v Pravenci vie. Vždy, keď chodím po lese a zbieram huby, spomeniem si na svojho tatka, ktorý ma naučil milovať prírodu. Moje detstvo, všetci priatelia, hry, to všetko bolo s prírodou spojené. Ale vtedy to bolo iné. Vtedy sme sa nebáli.

Rok čo rok brázdili moje kroky lesné cestičky. Ruksak na chrbát, košík do ruky. Na jar ma sprevádzal spev vtáčikov, na jeseň šuchot lístia. Raz sama, inokedy s priateľmi. Vedela som si tieto vychádzky užiť a potom sa príjemne unavená vrátiť domov. „A to sa nebojíš sama chodiť?“ pýtali sa ma ľudia. „V lese sa nebojím, aj keď mám malú dušičku, bojím sa až doma.“ Mala som veľa zážitkov z blízkosti zveriny. Napríklad jeleň, statný ako krava. Avšak nechal ma ísť. Alebo diviak. Minul ma o vlások. Stretla som vyplašené srny, našla stopu medvedej laby otláčenu v blate a počula ručanie medveďa, ktorému sme pravdepodobne ráno o piatej prerušili spánok. Ale na vlastné oči som ho ešte nevidela. Iba ak v ZOO. Až donedávna. V ten deň som sa vybrala do lesa okolo pol ôsmej. Mala som však zvláštny pocit. To bola tá intuícia, ktorá neklame. V duchu som si vravela, že buď nájdem dnes veľa hribov alebo stretnem medveďa. Humor. Ako obvykle som zamierila do Smrečín, kde som stretla Lydu, ktorá už veselo zbierala, potom hubára Petra z Poluvsia a tak som bola spokojná, že sa nemusím báť. Všetkým sa nám darilo, dubáčky v košíku pribúdali. Od Nedožier sa ozýval zvuk píly, v lese bolo pomerne rušno. Bola som pokojná. Vtom šuchot, ostala som stáť. Oproti mne zo svahu zliezal na cestičku medveď. Na cestičku, kam som práve mala namierené. Peter bol odo mňa asi 5 metrov napravo. „Aha, medveď!“ ukazujem prstom pred seba. „Len pokoj!“ hovorí Peter a otočí ku mne hlavu. A v tom sa zo svahu so šuchotom gúľa malý medveď. „Aha, mladé!“ stála som na mieste a poze-rala smerom, kde práve prebehla medvedica s mláďaťom. Celá situácia bola pre mňa veľmi zvláštna. Akoby som zbadala zajaca. Možno preto, že medvedica neprejavila o nás ani najmenší záujem. Až potom mi to došlo. Peter išiel ďalej, no ja som sa otočila a vracala sa späť. „Lyda, práve som videla medveďa!“

„No, treba si dávať pozor!“ znela jej odpoveď. Alebo tak nejako to povedala, bola som totiž ako v tranze. Cestou domov som sa so svojím zážitkom pochválila mnohým ľuďom. Pravdou je, že som sa z toho doteraz celkom nespamätala. Strach ma nepustí v Smrečínach ďalej ako na začiatok, neustále sa obzerám a okrem píšťalky nosím so sebou aj zvonček. Bude to chcieť veľa nazbieraných dubákov, kým prekonám svoj strach. Často si predstavujem, ako by to dopadlo, keby som bola krok dopredu a stretnutie s medveďom by sa odohralo zoči-voči...

Mária Jurkovičová

Zlatá horúčka

V poslednom čísle periodika Pravenčan /ky sme stručne spomenuli históriu písomne zaznamenaných osád v hraniciach Pravenca. Vieme pomerne presne tieto osady lokalizovať a datovať. Iná situácia je s našimi susedmi, o ktorých prvé zmienky sú takmer o dve storočia mladšie. Až do začiatku 14.st. bolo územie „najhornejšej Hornej Nitry“ osídlené veľmi riedko. Okrem našej dediny to boli podľa archaických názvov ešte Nedožery, Necpaly, možno aj Brezany. Teda ľavobrežie rieky Nitry. Dodnes nevieme, ako vyzeralo v tomto období pravobrežie Nitry. Najsevernejšou osadou mohla byť Požega /dnešná Malinová/. Už z názvu vyplýva, že pôvodne bola slovanská, lebo vznikla po žegu = po žehu, teda po vypálení pôvodného porastu. Mohlo existovať aj Poluvsie, ktorého názov je odvodený od slov pol a ves, teda polovičná ves = dedina. Samozrejme, dedina môže byť malá či veľká, ale nie polovičná. Tá polovičnosť vyplýva z toho, že pôvodná osada bola doosídlená cudzím etnikom, v našej oblasti najčastejšie nemeckým. Veľmi pravdepodobne tak mohla byť doosídlená aj Poruba, ale Lazany / od slova laz/ už existovali dávnejšie. Nevieme, lebo písomné pramene zmizli, zhoreli, boli zničené.

V spomínanom období celé horné územie Nitry patrilo pod bojnícke panstvo, len prastaré územie Pravna patrilo rodu Diviackovcom. Zdrojom bohatstva ale nebolo vlastníctvo zeme, ale jeho produktívne využívanie poddanými. Preto Diviackovci a aj bojnícki páni sa snažili o získanie nových osadníkov, ktorých lákali na rôzne výhody. Boli to osadníci z okolitých krajín, ale aj zvnútra Uhorska. Nazývali sa jednoducho „hostia“ a disponovali osobnou slobodou, možnosťou sťahovania a ďalšími právami. Ktovie ako by dopadlo lákanie nových hostí, keby nedošlo k jedinečnej udalosti: v ľudoprázdnych lesoch severozápadne od Pravenca sa našlo zlato!

Nebolo to celkom prekvapenie. Už v roku 1316 mali naši Diviackovci „baňu“ na zlato v Banke pri Diviakoch. Asi to nebolo žiadne Klondyke, ktoré sa preslávilo bohatstvom zlata po 500 rokoch na Aljaške. Ale zrníčka zlata vyryžované v rieke Nitrica indikovali zreteľne zlatonosné útroby pohoria Magura. Zlato sa nachádzalo predovšetkým v oblasti od Malinovej po Chvojnicu a náleziská sa museli javiť veľmi sľubne, keďže vzbudili obrovské očakávanie. Schopný kráľ Karol Róbert udelil baníkom rozsiahle výhody. Možno predpokladať, že prví prospektori a baníci prišli z neďalekej Banskej Štiavnice a Kremnice, neskôr aj zo Sliezska, Čiech a Bavorska. Vtedajší, takmer ľudoprázdny kút Hornej Nitry zaľudnili tak, že vznikli nové nemecké osady: Cach /Malinová/, Smiedshau /Tužina/, Gajdel /Kľačno/, Arany Prona /Zlaté Pravno, neskôr Nemecké/. Diviackovci založili zase Majzel, ktorý sa volal aj Benešová Lehota a mnísi premonštráti, ktorí mali základňu v dnešnom Kláštore pod Znievom a patrili im Vyšehrad, založili

Solku. Je iróniou dejín, že zlatú horúčku vyvolali zrejme naši páni-Diviackovci, ale napriek vlastníctvu Pravna /teda Pravenca/ a z druhej strany Magury celej Rudnianskej doliny, zlato sa nachádzalo na majetkoch bojníckych pánov.

Svedectvom rozsahu baníckej činnosti sú viditeľné pozostatky baníckych diel v oblasti Chvojnice, ale hlavne lokalita Roboty v Malinovej. Dnes je tento areál opatrený náučným chodníkom a informačnými tabuľami. Pokiaľ venujete tomuto miestu aspoň

jednu návštevu, doslova vás ohúri svedectvom neuveriteľného rozsahu práce ťažiarov spojené s premiestňovaním pôdy, hornín a sedimentov, odhadované na milióny m³! Mohutné kamenné moria dosahujú mocnosť niekoľko metrov. Práve tento kameň použili na vydláždenie námestia v Nitrianskom Pravne, ale aj na novú „hradskú“ do Pravenca cez „Grundle“.

Zlato sa najskôr získavalo ryžovaním, potom povrchovým kutaním, či premývaním. To boli vysoko produktívne a ziskové činnosti. Postupne sa ale povrchové náleziská vyčerpávali a baníci museli ťažiť zlato z väčších hĺbok. Stúpali náklady na ťažbu zlata, znižovala sa výdatnosť. Aj preto postupovali prospektori proti prúdu potokov a hľadali zlato hlbšie v horách. Svedectvom sú objavy doposiaľ neznámych banských diel objavených v posledných dvoch rokoch autorom príspevku, ale predovšetkým amatérskym bádateľom Štefanom Vnučkom z Tužiny a odborníkom M. Žabenského z Univerzity KF Nitra. Ich zdokumentovanie nových banských diel v chotári Tužiny a Kľačna významne rozširuje poznatky o ťažbe rúd na hornej Nitre. Z týchto diel treba spomenúť predovšetkým početné pingy-jamy

v tvare obráteného kužeľa a tajchy, ale aj nástroje, či iné predmety. Podarilo sa zdokumentovať aj banícku cestu, ktorá smerovala z Nirianskeho Pravna do Kremnice. Pre nás je zaujímavá tým, že prechádzala cez Pravenec brodom cez Nitru popred mlyn, okolo kostola /ten ale ešte vtedy neexistoval/ a Priehradkou do „Prievidze“. A je veľmi pravdepodobné, že Pravenčania sme - aspoň v počiatkoch-všetkých kolonistov živil.

Množstvo nájdeneho zlata muselo byť značné. Svedčí o tom neprimeraná veľkosť námestia v Nitrianskom Pravne, ktoré je väčšie ako v ktoromkoľvek dnešnom meste -je väčšie ako v Prievidzi, Trenčíne, Žiline, atď., teda miest, ktoré boli významnejšie vtedy aj dnes. Je to svedectvom o prílišnom optimizme, pretože výnosy zlata sa postupne znižovali, až do postupného zastavenia ťažby.

Zostali len chotárne názvy, hlušiny, opustené štôlne a ďalšie stopy po baníckej činnosti. Aj v našom chotári sú dodnes zrejme stopy po hľadaní drahých kovov, ktoré boli ale neúspešné. Hľadali aj pod Vyšehradom, pri cintoríne v Majzli a možno aj na našej Mokradi. Len v chotári Čavoja našli Diviackovci ložiská olovenej rudy, ktorú aj začali ťažiť. Náklady ale boli príliš vysoké, výnosy nízke a preto bola ťažba nerentabilná.

Pravňanci i ostatní Nemci sa časom „rekvalifikovali“ hlavne na remeselníkov. Celé stáročia sme žili vedľa seba ako susedia, až do konca 2. svetovej vojny, keď väčšina Nemcov bola nútená vystahovaná. To je už ale iný príbeh.

Mgr. Jozef Majzlan

Mgr. Jozef Majzlan

Poznáte drienky?

Hovorí sa o nich, že majú schopnosť predlžovať život. K hlavným benefitom drienok patrí ich vysoký podiel vitamínu C, čím sa zaraďujú na čestné miesto k šípkam a rakytníku. Okrem toho sú drienky plné vitamínu A, trieslovín, pektínu a minerálov. Hoci nezrelé plody sú trpké, po dozretí majú vynikajúcu sladko-kyslú chuť. Pripomínajú totiž niečo medzi brusnicami a višňami. Dozrievajú niekedy už koncom leta, najčastejšie však v septembri a októbri. Drienky pochádzajú zo stromu s názvom drieň obyčajný. Ide o obľúbenú drevinu, ktorá sa vysádza veľaokrát na okrasné účely v záhradách. V ľudovom liečiteľstve sa okrem plodov využívajú aj listy a kôra. Všetky tieto tri zložky majú ozdravné účinky najmä na tráviaci systém a využívajú sa pri vysokých horúčkach. Drienky môžete jesť buď len tak, samotné, vyrobiť si z nich džem, kompót, sirup, mušt, likér alebo si ich pridávať do koláčov. Dokonca aj tepelnou úpravou si drienky vedia uchovať vysoký podiel vitamínu C. Vynikajúco vám poslúžia aj ako ovocný čaj, ktorý si môžete pripraviť aj z kôry alebo listov.

Sušené drienky

Najčastejšie sa sušené drienky používajú na prípravu chutného čaju, ktorý je plný zdraviu prospešných látok. Plody v tomto prípade stačí len zaliať horúcou vodou a nechať chvíľu vylúhovať. Okrem toho potom gazdinky pripravujú zo sušených drienok tiež pečený čaj. Vykôstkované sušené plody môžete rozdrviť na drienkový prášok, ktorý sa napríklad na Balkáne alebo v južnom Rusku dodnes používa ako ochucovadlo pri príprave mäsa (predovšetkým mletého). V našich končinách sa tento prášok osvedčil hlavne ako korenie na grilované mäso.

Drienky ako olivy

Aby toho nebolo málo, drienky sa dajú spracovať aj na slaný spôsob. V tomto prípade sa bobule nakladajú podobne ako olivy, pričom lepšie je použiť pevnejšie plody, ktoré sú menej zrelé. Na túto pochúťku si pripravte:

- 1,5 kilogramu drienok,
- 4 lyžice morskej soli,
- 1 liter vody,
- 6 lyžíc olivového oleja,
- cesnak alebo čili papričky,
- citrón a čerstvé bylinky.

Umyté drienky nasypete do väčšej nádoby, ktorá by nemala byť úplne plná, zalejte vodou a nechajte po dobu 3 dní odstáť, pričom každý deň by ste mali vodu vymeniť za čerstvú. Pripravte si rozvarený slaný roztok. Nechajte ho úplne vychladnúť. Zliate drienky vložte ich do pripravených pohárov, zalejte slanou vodou a olivovým olejom tak, aby boli drienky úplne ponorené. Podľa chuti pridajte k drienkam strúčiky cesnaku, čili papričky alebo bylinky, či citrón a poháre zaviečkujte. Pred samotnou konzumáciou je potrebné nechať naložené drienky zhruba 5 týždňov odležať na suchom, tmavom a chladnom mieste. Potom sa už do nich môžete pustiť a užiť si ich príjemnú chuť.

Spracovala: Klaudia Majzlanová, zdroj Internet

Som hrdá Pravenčanka

Už od útleho detstva ma naša obec sprevádza na životnej púti. V čase, keď boli moji rodičia mladí, pracovali obaja v Tatra nábytku. Bývali sme na slobodárni a ja som tu chodila do škôlky, no neskôr sme sa presťahovali do Prievidze. Na strednej škole som mala spolužiačky z Pravenca, tak som ich občas vláčikom navštevovala. Vyučila som sa za krajčírku a pracovala v závode v Kamenci pod Vtáčnikom, ktorý v tom čase patrilo pod Tatra nábytok Pravenec. Raz som videla na vrátnici inzerát, že sú v Pravenci voľné byty na predaj a keďže som v tom čase čakala svoje prvé dieťa a bývali sme na slobodárni, rozhodli sme sa o byt požiadať a následne sme ho aj dostali. Bolo treba zaplatiť 31 000 korún slovenských. Potom nekúpte to! Toto rozhodnutie som nikdy neolutovala a tak už 29 rokov je naša krásna obec naším domovom. Niektoré veci v živote sú nám dané, niekedy je to osud. Myslím, že som bola v správny čas na správnom mieste a neviem si ani predstaviť žiť niekde inde. Zostali tu bývať naše deti, vnúčatá, máme tu dobrých priateľov, krásnu prírodu a všetko potrebné na spokojný život.

Jolana Bobocká

Odkiaľ ma vietor privial do Pravenca

Pod výstižným názvom sa skrýva história kolobehu udalostí a životných situácií, ktoré sa začali na Hornej Orave a ako repatrianta v obci Tužina. Tam nás po 2. svetovej vojne presídlili. Tam začala neľahká cesta odvíjania životných osudov našej rodiny. Po absolvovaní strednej školy moje pôsobenie pokračovalo vo vojenskom závode v Martine, kde som začal i literárne tvoriť pod vedením Jaroslava Rezníka, otca terajšieho riaditeľa RTV Slovensko pod hlavičkou Matice slovenskej. Tu som osobne spoznal i takých literárnych veľikánov ako bol Milan Rúfus, Mikuláš Kováč, Ladislav Bálek, Ján Smrek, Alfonz Bednár, Naďa Hejná, Martin Benka a mnoho iných osobností, ktorí hýbali svetom kultúry na Slovensku. Tu som sa spoznal s mojou doterajšou manželkou. V roku 1974 sa končí moje pôsobenie v Martine a zamestnáva ma Tatra nábytok v Pravenci ako propagačného pracovníka. Mnohé veci boli nové a bolo ich potrebné zosúladiť s líniou vtedajšej vládnucej strany a svojou prácou prispievať, budovať mier a zžiť sa so všetkým, čo k tomu patrilo. V Pravenci sa rozrástlo moje rodinné členstvo o dve deti a aj o prácu v prospech obce formou uchovávaní sledu životných udalostí prostredníctvom pamätných zápisov do Pamätných kníh Pravenca. Tu ma zaujala i práca s drevom, ktorej sa venujem dodnes ako rezbár vo svojom rezbárskom stánku, v ktorom človek zabúda na čas i starobu.

Eugen Žulko

Múzeum v Prievidzi

Trochu retro nostalgie nezaškodí, mňa skôr poteší. Nové múzeum v Prievidzi prenáša ľudí o niekoľko rokov späť. Autorom celej myšlienky je Michal Dobiaš. V dobovom obchode v múzeu Vtedy nájdete veci, ktoré vám pripomenú detstvo a mladší vekkrachelky, toaletný papier, cigarety, rádiá, domáce spotrebiče, školské prostredie. Obchod je vernou kópiou minulosti. V depozitároch a skladoch má múzeum približne 2 500 exponátov. Užite si výlet do spomienok.

Mgr. Jolana Majzlanová

Zdravá zelenina a ovocie

Je jednoznačne overené, že zelenina a ovocie pestované vo vlastnej záhrade chutí omnoho lepšie ako tá, ktorú si kúpime v obchode. Dostali množstvo lásky a starostlivosti. Nič neprekoná chuť čerstvej, nestriekanej, zdravej zeleniny pozbieranej z vlastnej úrody. Paradajka chutí naozaj ako paradajka. Ľudia čoraz častejšie vyhľadávajú domáce produkty. U nás na dedine je to jednoduchšie. V galérii nájdete pár zaujímavých záberov. Objavi-

li sme aj ideálnu oporu na popínané rastliny.

Spracovala:
Jolana Majzlanová

Maggie Wesserlová-
kiwano, africká uhorka

Olga Šovčíková, Ján Val,
Olga Felcanová- tekvica

Peter Klimant

Ján Val, hokaidó

Helena Mačuhová, ázijská
hruška

Helena Mačuhová, ruža
veľkoplodá

Jeseň: farebná pieseň prírody

Koniec letných dní v sebe nesie niečo magické. I keď toto obdobie býva plné usmoklených dní, núti nás k akémusi spomaleniu. Naučme sa preto vidieť to krásne, veď „jesenné rozjímanie“ dokáže byť aj príjemné. Jeseň totiž nemusí nutne znamenať, že je koniec teplým dňom. Práve naopak, i vtedy je tomu tak, že ľúče slnka predierajú sa cez oblaky, vysielajú teplo a svetlo do našich duší.

Počas prechádzky, či pri cestovaní, si človek všíma okolitú krajinu. Stromy, lúky, kopce, oblečené v typicky jesenných odtieňoch, priťahujú pohľady. Je fascinujúce, čo dokáže toto ročné obdobie. V tých okamihoch musí každý pocítiť úprimnú radosť zo života. Okrem spomínaných krás okolia sa v dobe pred zimou väčšina ľudí sústreďuje na úpravu pozemku - trávnik. Drobné vonkajšie práce tak akosi patria k predpríprave na chladnejšie dni. Mnohí nachádzajú záľubu vo zvelaďovaní svojej záhrady. Zber plodín po dlhom čase dozrievania je symbolom hojnosti. Záhradkári, ktorí sa venujú pestovaniu vo veľkom, sú právom hrdí na rôzne druhy ovocia, zeleniny, bylín, kvetín.

Pohľad na takúto skvosty pohladí dušu.

V známej piesni pre deti sa spieva: „Jeseň pani bohatá“ a veru, pani jeseň je naozaj v niečom bohatou. Dni sa síce krátia, vonku to neraz vyzerá pochmúrne, zato však nastáva čas, kedy sa môžeme venovať koníčkum. Tie dlhé jesenné večery možno stráviť tak, aby bolo spokojné telo i duša. Je pravdou, že v uponáhľanej dobe si bežný človek asi len ťažko nájde aspoň chvíľku na ničnerobenie. Preto sa aspoň teraz snažme spomaliť, pozastaviť rozbehnuté a skúsme dať priestor zamysleniu. Práve povestná „bohatá pani jeseň“ sa javí ideálnym momentom na takzvané bilancovanie. Upracme si teda v domácnosti, okolo domu, zvelaďme prostredie vďaka nám, no predovšetkým si spravme poriadok v sebe.

Marianna Šovčíková

Historické stretnutie legendárnych futbalistov

Zásluhou členov výboru MTJ Pravenec sa v lete, presnejšie 17. júla, v areáli futbalového ihriska uskutočnilo stretnutie bývalých futbalistov, ktorí sa v minulosti zaslúžili o to, že sa pravenecký futbal dostal onoho času na úroveň krajských majstrovstiev. Pre diváka - fanúšika to vtedy znamenalo toľko, že si mohol pozrieť na ihrisku výkony hráčov z takých miest ako Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, či Lučenec.

Toto podujatie nadviazalo na stretnutie futbalových legiend z roku 1986. Tak ako vtedy, ani teraz nechýbalo prvotriedne pohostenie a výborná nálada. K tej prispeli svojimi spomienkami najmä dlhoročný tréner Jozef Klimant a kapitán mužstva Imrich Hranai. Všetci sa uzniesli na tom, že futbal vždy mal a má v obci veľkú obľubu a všetci hráči, či už bývalí, terajší, ale aj tí začínajúci, majú na tom najväčšiu zásluhu.

Z poznámok Imricha Hranai spracovala Klaudia Majzlanová

Futbalové okienko

Naši futbalisti odohrali nasledovné zápasy.

VI. liga mužů

Bystričany - Pravenec	3:6
Pravenec - Diviacka Nová Ves	4:0
Veľké Bielice - Pravenec	1:6
Pravenec - Nedanovce	3:0
Opatovce nad Nitrou - Pravenec	0:3
Pravenec - Brodzany	5:2

VI. liga U19 "A" dorast

Pravenec - Handlová	18:1
Oslany - Pravenec	1:3
Nitrianske Rudno - Pravenec	3:9

Šujan Jozef 81r.
Šovčík Peter 68r.

**S bolesťou v srdci Vám oznamujeme,
že nás navždy opustili**

Vaše nápady, pripomienky, postrehy a príspevky radi uvítame aj v nasledujúcom čísle.

S vašou spoluprácou bude čítanie našich novín pestrejšie a zaujímavejšie pre všetkých.

Vašu poštu prijímame: V obecnej schránke, ktorá je umiestnená na OcÚ Pravenec a v časti kolónia v obecnej knižnici. Na e-mail: pravencan@centrum.sk

Pravenčan(ka) - noviny pre občanov a priateľov obce Pravenec, EČ: EV50/08, ISSN 1337-8457

Vydáva - Obec Pravenec, 972 16 Pravenec 208, IČO: 00318434, nepredajné. Redakčná rada si vyhradzuje právo na konečnú korektúru a redigovanie - úpravu textov. Nevyžiadané rukopisy, fotografie a kresby redakcia nevracia. Za pochopenie ďakujeme.

Redakčná rada - Predseda: Ing. Róbert Mikulášik, šéfredaktorka: Mgr. Jolana Majzlanová, členovia: Klaudia Majzlanová, Jolana Bobocká, Mgr. Roman Mik.

Grafická úprava - Mgr. Roman Mik. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Akékoľvek rozmnožovanie časti alebo celku textov, fotografií, grafiky akýmkoľvek spôsobom, v slovenskom, ale aj v inom jazyku bez písomného súhlasu vydavateľa je zakázané. Fotografie sú chránené autorským zákonom. Podpísané články vyjadrujú názory autorov a nemusia byť totožné so stanoviskom redakcie a vydavateľa.

Tenisový turnaj

25.9.2021 sa na tenisovom ihrisku uskutočnil turnaj v štvorhráč. Svoje tenisové zdatnosti si overili dvojice: František Wesserle a Martin Čisčoň, Ivan Petrik a Miroslav Fukas, Ľuboš Ivančík a Miloš Bobocký, Michal Hudek a Patrik Bobocký, Andrea Klimantová a Peter Domaník, Eva Domaniková a Juraj Dado. Po turnaji veľmi chutil prichystaný guláš s pivkom.

Víťazmi sa stali:

- 1.miesto Wesserle Frantisek/Čisčoň Martin
- 2.miesto Ivančík Ľubo/ Bobocký Miloš
- 3.miesto Klimantová Andrea/ Domaník Peter

Organizátorom celej akcie bol Peter Klimant

Pravenec - Sebedražie	3:1
Šimonovany PE - Pravenec	0:1
Pravenec - Nitrianske Pravno	9:0
Handlová - Pravenec	1:6

IV. liga - U15 "A" Sever žiaci

Opatovce nad Nitrou - Pravenec	1:3
Pravenec - Chrenovec Brusno	1:1
Sebedražie - Pravenec	0:1
Pravenec - Poruba	3:0
Lazany - Pravenec	0:2

Všetkým našim futbalistom prajeme veľa síl a výborné športové výsledky v rozbiehajúcej sa sezóne.

**Kvety sú úsmevom zeme.
Hviezdy sú úsmevom neba.
Dieťa je úsmevom Boha.**

Kobza Viliam

jún

